

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 4065
Tarih: 28-10-2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.28/10/2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Siirt Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih :	04 Kasım 2019
Esas No: 2/2326	

**TBMM
GELEN EVRAK**

28 Ekim 2019

No:

557432

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

11 Ocak 2016'da ülkede son dönemde meydana gelen sivil ölümler ve hak ihlallerine dikkat çekmek amacı ile "Barış İçin Akademisyenler İnsiyatifi" tarafından 89 üniversiteden 1128 akademisyenin imzacısı olduğu bildiri yayımlanmıştır.

"Bu suça ortak olmayacağız" başlığıyla yayımlanan bildiride; sivil ölüm ve sürgün politikalarının sonlanması, sokağa çıkma yasağı uygulamalarının kaldırılması, insan hakkı ihlallerinin tespit edilmesi ve sorumluların cezalandırılması, sokağa çıkma yasağı uygulamasından kaynaklanan maddi-manevi zararların tazmini ve bu hususta bağımsız gözlemcilerin raporlama yapabilmesi, toplumsal kalıcı barışın tesisi adına adımlar atılması ve bu konuda bağımsız gözlemcilerin bulunmasına dair talepler yer almakta idi.

Ancak barışçıl talepler kamuoyunda bazı tartışmalara neden olmuş, organize suç örgütleri "Sözde Aydınlar Çanlar İlk Önce Sizin İçin Çalacak" başlıklı bir yazıyla akademisyenleri hedef göstererek, "Oluk oluk kanlarınızı akıtacağız ve akan kanlarınızla düş alacağız" şeklinde açıklamalarda bulunmuşlardır. Akademisyenlerin bildiriye deklare etmelerinin ardından akademisyenler hakkında adli, idari soruşturmalar başlatılmış; 15 Ocak günüye onlarca akademisyen gözaltına alınmış, görevden uzaklaştırılmıştır.

Akademisyenler hakkında açılan soruşturma konusu "Terör örgütü propagandası yapmak", "Devletin manevi şahsiyetini tahkir etmek" olmuştur. Oysa suça konu edilen bildirinin içeriği başta yaşam hakkının sağlanması ve korunması ile toplumsal barışın tesisinden müteşekkildir. Bu itibarla aynı zamanda akademik özgürlük alanına müdahale niteliğindeki bu gelişmeler toplum nezdinde kaygıyla karşılanmıştır. Nitekim üniversiteler bilimsel öğreti ve düşünsel faaliyetler ışığında gelişebilecek ve özerk olması gereken kurumlardır. Aksi halde gelişimden ve değişimden söz etmek mümkün olmaz. Bu da ancak düşünce ve düşünceyi ifade hürriyetinin sağlanması koşuluyla mümkün olur. Bu dönemden başlamak üzere ve OHAL müddetince akademisyenler hakkında soruşturma başlatılması, tutuklanmaları gibi hızla akademilere yönelik başlatılan bu yönelim sonrasında akademisyenlerin ihraç edilmesine, yurt dışı yasakları konularak yurt dışındaki eğitim ve öğretim haklarının engellenmesine dek uzanmış olup esasen bütünen değerlendirildiği vakit akademilerin, üniversitelerin tamamına yönelik oluşturulan bir baskı mekanizmasıdır. Bu baskı mekanizmasının toplumun tamamına sirayet etmesi beklenen ve nitekim hâlihazırda da süregiden bir kaygıdır.

Akademisyenlerin tutuklanmalarına dair mahkeme kararında şu ifadeler yer almakta olup; "... asıl şiddeti yaratanın terör örgütü olduğunun bilindiği halde bildiride terör örgütüne yönelik hiçbir eleştiri ve kınamanın dahi yer almamış olması dikkate alındığında şüphelilerin terör örgütünün eylemlerini destekler mahiyette tavir içerisinde olduklarının açık olduğu, bildirinin yayınlanmasından sonra şüphelilerin basın toplantısı düzenleyerek aynı metni tekrar okudukları, metinde geçen hususları tekrar ettikleri, sözde barış talebi altında silahlı terör örgütünün propagandasını alenen yaptıkları..."; "...esasen savunma pozisyonunda olan devletin, katliamdan yaptığından bahsedip, asıl saldırıları gerçekleştiren terör örgütü mensuplarının eylemlerine hiç değinilmemesinden şüphelilerin terör örgütüyle aynı fikir ve eylem birliği içinde olduklarının delili olduğu, yayınlanan bildirinin de bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiğinin kanaatine varıldı." kişinin bir konuya ilişkin beyanatta bulunmamış olması doğrudan suç kapsamına sokulmaktadır. Bu durum akademisyenlere yönelik baskı araçlarının hukuksuzluğunu da gözler önüne sermektedir.

“Yaşam Hakkı” savusunuyla bir bildiriye imza atmak fiilinden ötürü “suçlu” kategorisine sokulan akademisyenlerin tamamen düşüncelerini ifade hürriyeti bağlamındaki eylemleri mahkemelerce ceza usulüne aykırı olarak geniş yorumlanmış, “örgüt faaliyetlerini” kınamaları tutuklanmalarına gerekçe edilmiştir. Bir kişinin düşünsel bir pasiflikten ötürü suçlu olarak kabul edilmesi hiçbir hukuk sisteminde söz konusu değildir. Akademisyenler için adeta olmayan bir suç kategorisi oluşturulmuş ve mahkeme bu zanla hareket etmiştir.

Bundan sonraki dönemde de KHK ihraçları ile akademisyenlerin görevlerinden ihraç edilmeleri, aynı zamanda ülkedeki bilimsel başarılarla imza atmış olan köklü üniversitelerde yeni bir kadrolaşma olanağını iktidar lehine doğurmuştur. Nitekim oluşan yeni kadrolarla üniversitelerdeki eğitim başarısının düşmesi söz konusudur. Liyakate dayalı olmayan atamalar ne yazık ki bilimsek üretimin de durması sonucunu doğurmuştur. Hâlihazırda ise akademide mobbing uygulamaları devam etmekte, bir şekilde akademik kadrolar değiştirilmektedir.

Öte yandan binlerce akademisyenin görevlerinden ihraç edilmesi süreci yargıya taşınmış, uzun süren yargılamaları sonucunda akademisyenlerin suça konu edilen söylemlerinin düşünce ve ifade hürriyeti çerçevesi içerisinde olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu olumlu gelişme kuşkusuz düşünce ve ifade hürriyeti anlamında önemli bir adımdır. Ancak bahse konu yargı kararlarının bir karşılığının olması ancak akademisyenlerin eski görevlerine iadeleri ile mümkün olacaktır. Bu bahisle bilime hizmet ve emek vermiş akademisyenlerin yargı karşısında haklılıklarının onaylanması sonucunda yeniden eski görevlerine iade edilmelerini de dayatan bir durumdur. Bu bahisle ilgili mevzuatta değişiklik yapılarak akademisyenlerin ve diğer kamu görevlilerinin görevlerine başlamaları ve maruz kaldıkları zararlarının tazmini ile mali ve özlük haklarına dair kayıplarının da karşılanması zaruridir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 1/2/2018 tarihli ve 7075 sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 10 uncu maddesinde yapılan değişiklikle kanun hükmünde kararnamelerle görevlerinden ihraç edilenlerin göreve başlamalarının önündeki engellerin kaldırılması, kişilerin eski görev ve pozisyonlarına göre görevlerine devamlarının sağlanması, ihraç edildikleri dönem boyunca mahrum kaldıkları ödeneklerinin ödenmesi ve mağduriyetlerin tazmin edilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**OLAĞANÜSTÜ HAL İŞLEMLERİ İNCELEME KOMİSYONU KURULMASI
HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN DEĞİŞTİRİLEREK KABUL
EDİLMESİNE DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 1/2/2018 tarihli ve 7075 sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kamu görevinden, meslekten veya görev yapılan teşkilattan çıkarılan ya da ilişiği kesilenler haklarında yapılan yargılama neticesinde beraat kararı alanların başvuruları kabul edilir ve karar, başvurucunun kadro veya pozisyonunun bulunduğu kuruma, yükseköğretim kurumlarında kamu görevinden çıkarılan öğretim elemanları için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir. Kamu görevine iade edilmesine karar verilenlerin eski kadro veya pozisyonuna atanması esastır. Kurumlar, bildirim kararını izleyen 30 gün içerisinde atama işlemlerini tamamlar. Atama emrinin tebliğ işlemleri, 11.02.1959 gün ve 7201 sayılı Tebligat Kanunun hükümlerine göre yapılır ve tebliğ tarihini izleyen 30 gün içinde göreve başlamayanların hukuki ve mali hakları düşer. Göreve başlayanların göreve başlama işlemlerinin sonucu, Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. İlgililerin göreve başlama haklarını kullanmasalar dahi, bu Kanun kapsamında göreve başlama bildirimi yapılmış olması ile kamu görevlerinden çıkarılmalarına ilişkin kanun hükmünde kararname hükümleri tüm hüküm ve sonuçlarıyla ortadan kalkmış sayılır. Bu hüküm kapsamında göreve başlayanların geçmişe dönük olarak ihraç edildikleri tarih itibarıyla maaş, mali ve sosyal haklarına ilişkin ödemeleri faizi ile geri ödenir. Bu hüküm kapsamında göreve başlamayanlar için de mahrum kaldıkları mali ve sosyal haklarının ödenmesine ilişkin ayrıca düzenleme yapılır. Olağanüstü hal kanun hükmünde kararnameleri uyarınca ihraç edilenlerin, kamu görevinden çıkarılmalarından dolayı tazminat hakları saklıdır.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.